

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **Z. W. (W.)**

skazanego z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2025 r. w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę
od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie
z 17 kwietnia 2024 r. sygn. akt II Ka 90/24,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Jaśle
z 8 stycznia 2024 r. sygn. akt II K 262/22,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. zwolnić skazanego od kosztów postępowania kasacyjnego;
3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu – adw. M. M., Kancelaria adwokacka w T., kwotę 885,60 zł (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z 17 kwietnia 2024 r. sygn. akt II Ka 90/24, na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego, utrzymał w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Jaśle z 8 stycznia 2024 r. sygn. akt II K 262/22, którym oskarżony Z. W. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 207 § 1 k.k. sąd skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności (pkt I wyroku).

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego wywiódł obrońca skazanego, zarzucając zaskarżonemu wyrokowi następujące naruszenia:

1. rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierozważenie zarzutów zawartych w apelacji obrońcy oskarżonego, odnoszących się do obrazy art. 7 k.p.k., polegającej na dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, poprzez:

- bezpodstawne przyjęcie, że wyjaśnienia złożone przez oskarżonego Z. W. polegają jedynie w części na prawdzie, w sytuacji gdy z wyjaśnień oskarżonego wynika, że w czasie gdy miało dochodzić do znęcania nad matką, nie mieszkał on w domu rodzinnym, lecz przebywał on w schronisku dla bezdomnych, a okoliczność ta nie została zweryfikowana negatywnie w toku postępowania karnego,

- bezpodstawnym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu aktu oskarżenia czynu, w sytuacji gdy brak było obiektywnych dowodów, że zachowania zarzucone oskarżonemu w rzeczywistości miały miejsce, w szczególności w okresie objętym aktem oskarżenia, zaś przesłuchana w charakterze pokrzywdzonej matka oskarżonego nie była w stanie umiejscowić w czasie wskazanych przez nią negatywnych zachowań oskarżonego względem jej osoby, a co więcej sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie w znacznej mierze na uprzedniej karalności oskarżonego, który to fakt nie może stanowić podstawy dla przyjęcia sprawstwa oskarżonego;

2. rażące naruszenie przepisów prawa, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez nierozważenie zarzutów zawartych w apelacji obrońcy oskarżonego, odnoszącego się do obrazy art. 424 k.p.k., poprzez ogólnikowe i pobieżne uzasadnienie zaskarżonego wyroku sądu I instancji, pomijające okoliczności kluczowe dla sprawy, przede wszystkim w zakresie braku odniesienia się do wyjaśnień oskarżonego, w których wskazał on, że w okresie objętym zarzutem mieszkał on w schronisku dla bezdomnych, nie zaś w domu rodzinnym, wspólnie z matką;
3. rażące naruszenie przepisów prawa, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, a to art. 433 § 1 *in fine* k.p.k. w zw. z art. 455 k.p.k. przez zaniechanie dokonania w postępowaniu odwoławczym przez Sąd Okręgowy w Krośnie gruntownej analizy materiału dowodowego sprawy i w efekcie przyjęcie, że stanowisko sądu I instancji w zakresie oceny zachowania oskarżonego jest prawidłowe i znajduje pełne oparcie w zebranym w sprawie materiale dowodowym, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena zebranego materiału dowodowego prowadzi do odmiennych wniosków.

Podnosząc powyższe zarzuty, adw. M. M. wniosła o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z 17 kwietnia 2024 r. sygn. akt II Ka 90/24, a także o zwolnienie skazanego od konieczności uiszczenia opłaty od kasacji, ze względu na jego sytuację życiową, albowiem nie jest on w stanie jej pokryć, ewentualnie z uwagi na fakt, że skazany jest osobą pozbawioną wolności. Ponadto, obrońca wniosła także o zasądzenie kosztów udzielonej skazanemu pomocy prawnej z urzędu, które to nie zostały uiszczone ani w całości, ani w części.

W odpowiedzi prokurator wniósł o oddalenie kasacji obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione przez obrońcę w kasacji zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, co skutkowało rozpoznaniem i oddaleniem tego nadzwyczajnego środka odwoławczego przez Sąd Najwyższy w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

Stwierdzenie oczywistej bezzasadności kasacji następuje bowiem, gdy już z pobieżnej analizy podniesionych w niej zarzutów wynika, iż są one nietrafne i nie mogą doprowadzić do oczekiwanego przez skarżącego rezultatu w postaci wzruszenia zaskarżonego orzeczenia [*postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 1 lipca 2021 r. sygn. akt II KK 184/21*], a także, w sytuacji gdy skarżący kwestionuje jedynie ustalenia faktyczne, jednak nie pod zarzutem błędu w ich ustaleniu, a pod pozornym zarzutem rażącego naruszenia prawa procesowego (bądź materialnego), sprowadzającym się do polemiki z zebrany i prawidłowo ocenionym przez sądy obu instancji materiałem dowodowym, a w sprawie nie wystąpiły uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k.

Wobec konstrukcji i treści sformułowanych przez skarżącą kasacyjnie zarzutów Sąd Najwyższy zauważa i przypomina, iż nie jest wystarczające samo stwierdzenie, że sąd odwoławczy określonego zarzutu nie rozpoznał, naruszając art. 433 § 2 k.p.k. lub nie rozważył go należycie, czym dopuścił się obrazy art. 457 § 3 k.p.k. Konieczne jest natomiast wykazanie, iż przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybienie w rzeczywistości zaistniało, a przy tym także opisanie, na czym ono polegało oraz wskazanie, dlaczego stanowi tak rażące naruszenie, że można w swych skutkach przyrównywać je do uchybienia wagi bezwzględnej podstawy odwoławczej. Jedynie literalne przywołanie w formułowanych zarzutach norm art. 433 § 2 k.p.k., sugerujące, iż kasacja dotyczy błędów popełnionych przez sąd odwoławczy, podczas gdy w istocie kwestionowane jest rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu sądu I instancji nie może zostać potraktowane jako skutecznie podniesiony zarzut kasacyjny. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w toku postępowania odwoławczego doszło do tzw. efektu przeniesienia, czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu *ad quem* uchybień popełnionych przez sąd pierwszej instancji, w wyniku nierozpoznania lub nienależytego rozpoznania środka odwoławczego. W kasacji winny wówczas zostać podniesione i opatrzone pogłębioną argumentacją zarzuty wskazujące na wadliwe procedowanie tego sądu,

w następstwie czego doszło do przeniknięcia uchybienia, którego dopuścił się sąd *a quo* do orzeczenia sądu drugiej instancji (*postanowienie SN z 18 lipca 2024 r. sygn. akt V KK 119/24*). Jednakże podniesione w kasacji zarzuty i wspierająca je argumentacja w kontekście przebiegu postępowania karnego w niniejszej sprawie oraz treści uzasadnienia wyroku, w istocie nie wykazują, aby sąd II instancji, dokonując kontroli zaskarżonego apelacją obrońcy orzeczenia, dopuścił się naruszeń art. 433 § 2 k.p.k. czy też powiązanych z nim przez skarżącą kasacyjnie przepisów prawa procesowego, regulujących sferę gromadzenia i oceny dowodów oraz czynienia ustaleń faktycznych. Autorka kasacji, choć powierzchownie formułuje zarzuty w stosunku do orzeczenia sądu II instancji, w rzeczywistości powiela te uprzednio podniesione w zwyczajnym środku odwoławczym, które zostały uprzednio już szeroko i rzetelnie rozważone w toku postępowania odwoławczego, doprowadzając ów Sąd do zaaprobowania sposobu procedowania, ustaleń faktycznych, a ostatecznie także i prawnokarnej oceny zachowania oskarżonego, dokonanej przez sąd *a quo*.

Lektura rozważań zawartych w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku jednoznacznie bowiem wskazuje, iż Sąd Okręgowy rozpoznał i przeprowadził stosowne wywody odnoszące się do zarzutów i twierdzeń skarżącego. W ramach rozpoznania zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. sąd *ad quem* odniósł się do poczynionej w toku postępowania pierwszoinstancyjnego oceny wiarygodności wyjaśnień oskarżonego, wskazując przy tym na szereg przeprowadzonych w sprawie dowodów, przede wszystkim zeznań świadków, w tym funkcjonariuszy policji i innych postronnych osób, z których wynika spójna i kompletna wersja karnoprawnie wartościowanego zdarzenia, mianowicie, iż oskarżony nagminnie niepokoił pokrzywdzoną, zakłócał jej spoczynek nocny, groził zabójstwem i wyrzuceniem jej z mieszkania (s. 4 formularza uzasadnienia).

W odniesieniu do twierdzeń skarżącego kasacyjnie wskazujących na wadliwe rozpoznanie apelacyjnego zarzutu obrazy art. 424 k.p.k. zauważyć należy, iż zarzut ten również stanowi wybiórczą polemikę ze zgromadzonym, ujawnionym i prawidłowo ocenionym pełnym materiałem dowodowym, która to kompleksowa ocena znalazła odzwierciedlenie w części motywacyjnej kontrolowanego instancyjnie wyroku. Sąd odwoławczy odnosząc się do twierdzeń skarżącego,

jakoby to oskarżony w okresie objętym zarzutem zamieszkiwał w schronisku dla bezdomnych, nie zaś w domu rodzinnym wspólnie z matką, trafnie zauważył, iż okoliczność ta pozostaje bez znaczenia dla bytu przestępstwa z art. 207 § 1 k.k., albowiem znęcanie się nad członkiem rodziny może mieć miejsce zarówno w okresie wspólnego z nim zamieszkiwania, jak i w okresie, gdy strony mieszkają oddzielnie, zatem także w sytuacji, gdy oskarżony nachodzi pokrzywdzoną w jej lokalu mieszkalnym i znęca się nad nią, co też w niniejszej sprawie znalazło potwierdzenie w dowodach uznanych przez sąd za wiarygodne (s. 5 formularza uzasadnienia wyroku). W świetle rozważań poczynionych z rozpoznaniem przez sąd odwoławczy zarzutów obrazy art. 7 k.p.k. oraz art. 424 k.p.k. oraz poczynionych przez ów Sąd analiz i odniesień do zeznań poszczególnych świadków, wyjaśnień oskarżonego oraz całokształtu wniosków i ocen prowadzących do ustalenia stanu faktycznego a w konsekwencji przypisania skazanemu zarzucanego czynu (s. 4-6 formularza uzasadnienia wyroku), nie sposób stwierdzić, iż stanowisko skarżącej dotyczące rzekomego uchybienia art. 433 § 1 k.p.k. *in fine* w zw. z art. 455 k.p.k., znajduje jakiegokolwiek potwierdzenie w realiach niniejszej sprawy.

Wobec tego rodzaju konstrukcji i formuły kasacji przypomnieć należy utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, dotyczący wykonania obowiązku z art. 457 § 3 k.p.k. w związku z rozpoznaniem zarzutów i wniosków apelacji (art. 433 § 2 k.p.k.), którego realizacja zawsze jest pochodną z jednej strony jakości i kompletności wyводу zawartego w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, a z drugiej - treści zarzutów apelacji oraz argumentacji, która ma wspierać te zarzuty. Jeśli zatem sąd pierwszej instancji w swoim uzasadnieniu dokonał wszechstronnej i kompleksowej oceny wszystkich istotnych okoliczności, zarówno w zakresie ustaleń faktycznych, będących konsekwencją szczegółowo wykazanej oceny materiału dowodowego, jak też w sposób pełny przedstawił argumentację prawną, wówczas oparcie zarzutów apelacji na tych elementach, które były już wszechstronnie i kompleksowo rozważone przez sąd pierwszej instancji, uprawnia sąd odwoławczy do ograniczenia swojego uzasadnienia w znacznym zakresie oraz odesłania do argumentacji przedstawionej przez sąd I instancji, a która dotyczyła kwestii stanowiącej podstawę zarzutu apelacji

(*postanowienie SN z 11 października 2022 r. sygn. akt V KK 332/22*). Zestawiając więc sporządzone przez sądy obu instancji uzasadnienia - traktowane w zaistniałej sytuacji procesowej jako integralna całość - z zarzutami odwoławczymi w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy nie dopatrywał się braku rzetelności w przeprowadzonej kontroli apelacyjnej. W ocenie sądu kasacyjnego także uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego całkowicie odpowiada wymogom określonym w art. 457 § 3 k.p.k.

Konkludując, przypomnieć także należy, iż do niniejszego postępowania nie znajdują odpowiedniego zastosowania przepisy o podstawach odwoławczych, wskazanych w art. 438 pkt 1 - 4 k.p.k. Podstawy kasacyjne zostały bowiem ukształtowane w sposób autonomiczny i o wiele bardziej rygorystyczny. Ponieważ postępowanie kasacyjne obejmuje orzeczenia prawomocne, z reguły już podlegające wykonaniu, w odniesieniu do których obowiązuje domniemanie ich prawidłowości i trafności (art. 9 § 1 i 2 k.k.w.), nie może być forum podejmowania polemiki z poczynionymi w sprawie ustaleniami i prezentowania odmiennego oglądu na materiał dowodowy. Kognicja sądu kasacyjnego nie obejmuje ustaleń faktycznych ani oceny dowodów. Na tym etapie postępowania karnego orzeczenie mogą wzruszyć wady prawne i to wyłącznie takie, które pozostają w sprzeczności z ideą rzetelnego i sprawiedliwego procesu. Do takowych wad ustawodawca zaliczył bezwzględne przyczyny odwoławcze lub inne naruszenia prawa o zbliżonej do nich wadze, co zostało uregulowane w art. 523 § 1 k.p.k. (*postanowienie SN z 11 stycznia 2021 r. sygn. akt II KK 151/20*), a które to w niniejszej sprawie nie zostały stwierdzone.

Zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. M. kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu oparto o w przepis § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2024.763 ze zm.). Ustalona kwota podlegała odpowiedniemu podwyższeniu o stawkę podatku od towarów i usług, tj. o 23% (§ 4 ust. 3 cyt. rozporządzenia), co uwzględniono w treści postanowienia.

Mając na uwadze powyższe rozważania, orzeczono o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, jednocześnie zwalniając skazanego z obowiązku

uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego (art. 637a k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.).

[J.J.]

[a.ł]